

Opleiding chauffeur: een grote uitdaging

Interview: Jean-Paul Gailly,
Directeur-generaal Mobiliteit en
Verkeersveiligheid - FOD Mobiliteit
en Vervoer

De Europese Commissie heeft de eisen inzake opleiding van de vrachtwagenchauffeurs willen verhogen, niet enkel voor het afleveren van het rijbewijs voor de chauffeurs van vrachtwagens (C en C + E), maar ook voor de chauffeurs die reeds houder zijn van hun rijbewijs.

De transporteurs zullen zich binnenkort vertrouwd moeten maken met twee nieuwe begrippen: de **Basiskwalificatie** en de **Nascholing**

Heeft België deze Europese richtlijn niet met wat vertraging omgezet ?

Neen, het KB van 4 mei 2007 betreffende het rijbewijs, de vakbekwaamheid en de nascholing van bestuurders van voertuigen van de categorieën C, C+E, D, D+E en de subcategorieën C1, C1+E, D1, D1+E, is in het van **B.S.** 10 mei 2007 verschenen (voortaan afgekort als het "KB van 4 mei 2007").

Hoe zit het in de andere Europese landen ?

FRANKRIJK

- gelet op de reeds bestaande regelgeving (FIMO en FCOS) koos Frankrijk voor de optie 280 uur vorming

- het zijn de reeds erkende vormingsinstituten die naast de cursus zullen instaan voor de afname van het examen

- Frankrijk nam in exact dezelfde bewoordingen de uitzonderingen over die voorzien zijn in de richtlijn (zoals in België)

DUITSLAND

- publiceerde reeds in 2006 een wet en verordening die de grote lijnen weergeeft van de Duitse opties

- de federale regering geeft aan de Länder de mogelijkheid om te kiezen hetzij voor een systeem van versnelde vorming (140 uur), hetzij voor de optie met alleen testen

- de rijsscholen zijn automatisch bevoegd om cursussen te mogen geven

- de bevoegdheid om examens af te nemen wordt toevertrouwd aan de Kamers van Koophandel

UK

- kiest naast beroepsopleiding voor de optie testen

- de testen zullen afgenomen worden door DSA, het overheidsagentschap dat nu reeds bevoegd is voor de rijexamens

- de theoretische examens zullen computergestuurd zijn

- een fusie tussen de rijbewijs- en 2003/59 examens is standaard voorzien

- cursussen mogen in onderdelen van 7 uur gevolgd worden

- voertuigconstructeurs en vervoerbedrijven komen in aanmerking voor erkenning als opleidingsinstituut

Wat zijn de doelstellingen van deze verandering ?

Omwille van de **verkeersveiligheid** en de bevordering van de **tewerkstelling** in de vervoerssector alsook om oneerlijke concurrentie te voorkomen, groeide de noodzaak om vanuit Europees perspectief de vorming van zowel bus- als vrachtwagenchauffeurs te laten voldoen aan een gemeenschappelijk minimumniveau. De meeste Europese bestuurders van voertuigen bestemd voor goede-

interview

ren- en personenvervoer rijden immers tot op heden veelal uitsluitend op basis van een rijbewijs, hetgeen steeds minder beantwoordt aan de toenemende eisen van de transportsector.

Met de richtlijn 2003/59/EG wil Europa dan ook de **kwaliteit** van de bestuurder in het goederen- en personenvervoer over de weg garanderen door middel van een examen voor de toegang tot het beroep ("**de basiskwalificatie**") en een systeem van opleiding tijdens de uitoefening van het beroep ("**de nascholing**").

In het systeem van nascholing wordt ook aandacht geschonken voor het milieuvriendelijk rijgedrag of « eco-driving ». Het milieuaspect wordt niet uit het oog verloren. Dit is een manier voor de sector om zich in te spannen voor de duurzame ontwikkeling en ertoe bij te dragen.

Wanneer treedt de nieuwe regeling in voege ?

De vakbekwaamheid zal verplicht zijn vanaf 10 september 2008 voor buschauffeurs en vanaf **10 september 2009** voor vrachtwagenchauffeurs.

Wat zijn de voornaamste veranderingen ?

Het koninklijk besluit van 4 mei 2007 vormt een aanvulling op de bestaande regeling in verband met het rijbewijs, zoals die is uitgewerkt in het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs.

Het KB introduceert de **vakbekwaamheid voor de professionele bestuurder** van voertuigen bestemd voor goederen- en personenvervoer in het Belgisch recht. Voortaan zullen deze beroepschauffeurs verplicht houder moeten zijn van een bewijs van vakbekwaamheid. Het bewijs van vakbekwaamheid toont aan dat de bestuurder geslaagd is voor het examen basiskwalificatie en de vereiste nascholing heeft gevolgd. Dit bewijs is in principe vijf jaar geldig. Er is bovendien voorzien in een regeling van verworven rechten voor de bestuurders die nu reeds goederen- of personenvervoer verrichten.

Voor de professionele bestuurder van voor goederen- en personenvervoer over de weg bestemde voertuigen wordt het klassieke rijbewijsexamen dus aangevuld met een **examen**

"**basiskwalificatie**" met het oog op het behalen van de "vakbekwaamheid". Op het moment dat de definitieve opties genomen werden inzake de omzetting van de richtlijn 2003/59/EG werd beslist de examens voor de rijbewijzen categorieën C & D en subcategorieën niet langer enkel te koppelen aan de instellingen die erkend zijn voor de autokeuring. Met ingang van 10 september 2008 zullen er voor het personenvervoer en met ingang van 10 september 2009 zullen er ook voor het goederenvervoer bijgevolg naast de instellingen die deel uitmaken van de GOCA ook andere instellingen rijbewijsexamens en examens voor de vakbekwaamheid afnemen.

Het KB voorziet dus in een erkenningsregeling van de instellingen belast met de examinering in het kader van het rijbewijs van de categorieën C, C+E, D en D+E en de subcategorieën C1, C1+E, D1 en D1+E alsook met de examinering in het kader van de vakbekwaamheid.

De zogenaamde vakbekwaamheid kan vijfjaarlijks verlengd worden door het volgen van cursussen. Daarmee wordt de **nascholing** van de beroepschauffeur eveneens een vereiste, met name dient hij **om de vijf jaar een minimum van 35 uur nascholing** te volgen bij een erkende instelling. De gevolgde modules van minimaal zeven uur geven aanleiding tot zeven kredietpunten die geregistreerd moeten worden zodat op het moment van de aanvraag tot vernieuwing (verlenging) van de vakbekwaamheid automatisch kan nagegaan worden of de aanvrager voldoende kapitaal aan kredietpunten verworven heeft. Het KB introduceert een erkenningsregeling van de opleidingscentra bevoegd voor de nascholing.

Tenslotte wordt de **alternerende beroepsopleiding** in het leven geroepen in het kader waarvan de bestuurder nog vóór het verkrijgen van een bewijs van vakbekwaamheid reeds nationaal vervoer kan verrichten. De bestuurder dient daartoe een beroepsopleiding te volgen binnen een erkend centrum en is houder van een voorlopig rijbewijs vakbekwaamheid dat geldig is gedurende minimaal zes maanden en maximaal twaalf maanden. Het KB voorziet in een erkenningsregeling voor de cen-

tra voor alternerende beroepsopleiding.

Dit KB voert ook een '**opening op de markt**' in, en dit zowel voor de erkenning van de examencentra (basiskwalificatie) als voor de organisatoren van opleidingen.

Wie moet de basiskwalificatie en de nascholing volgen ?

Het **basiskwalificatie-examen** dient in België te worden afgelegd door bestuurders die onderdaan zijn van een lidstaat van de EU die hun gewone verblijfplaats hebben in België en door bestuurders die geen onderdaan zijn van een lidstaat van de EU en die in dienst zijn van of werken voor een onderneming die in België gevestigd is, of die beschikken over een Belgische werkvergunning. De **nascholing** dient in België gevolgd te worden door bestuurders die onderdaan zijn van een lidstaat van de EU en die hun gewone verblijfplaats hebben in België én die in België werken.

De **nascholing** kan in België gevolgd worden door bestuurders die onderdaan zijn van een lidstaat van de EU en die hun gewone verblijfplaats hebben in België of die in België werken. De **nascholing** kan in een andere lidstaat van de EU gevolgd worden door bestuurders die onderdaan zijn van een lidstaat van de EU en die hun gewone verblijfplaats hebben in een andere lidstaat van de EU of die werken in een andere lidstaat van de EU.

Zal het mogelijk zijn de examens voor het C-rijbewijs te combineren met de vakbekwaamheidsexamens op een zelfde dag ?

Het KB van 4 mei 2007 voorziet in de mogelijkheid van een **gecombineerd examen**, waarbij zowel de materie betreffende het rijbewijs als deze betreffende de vakbekwaamheid ondervraagd wordt (artikel 36 t.e.m. 42 KB 4 mei 2007) en waarbij de kandidaat zowel het rijbewijs van de betrokken categorie als de desbetreffende vakbekwaamheid kan behalen.

Waaruit bestaat het examen ?

Het KB van 4 mei 2007 voorziet in verschillende soorten examens met elk een andere samenstelling. Er zijn meer bepaald **vier types van**

examens:

De klassieke rijexamens van de diverse C en D-rijbewijscategorieën en subcategorieën (voor diegenen die niet onderworpen zijn aan de vakbekwaamheid of voor diegenen die de vakbekwaamheid reeds bezitten). Dit omvat leerstof betreffende het rijbewijs (cf. artikel 28 KB 4 mei 2007);

De gecombineerde examens, d.w.z. de examens waarmee tegelijk de leerstof betreffende het rijbewijs als deze betreffende de vakbekwaamheid ondervraagd worden (cf. artikelen 29 t.e.m. 35 KB 4 mei 2007);

De basiskwalificatie-examens, die uitsluitend de leerstof betreffende de vakbekwaamheid ondervragen (cf. artikelen 36 t.e.m. 42 KB 4 mei 2007);

De aanvullende examens basiskwalificatie voor de overgang van de vakbekwaamheid C naar D en omgekeerd. Deze exameneren enkel de leerstof betreffende de nieuwe basiskwalificatie die men wil verwerven (cf. artikel 43 KB 4 mei 2007).

Voor de precieze samenstelling van de verschillende types van examens verwijs ik naar de aangeduide artikelen van het KB van 4 mei 2007.

Zijn er belangrijke uitzonderingen?

Er is in een aantal uitzonderingen voorzien voor bepaalde bestuurders, met name:

wegens het soort van voertuig (zie artikel 4, §1 KB 4 mei 2007);

voor de houders van een voorlopig rijbewijs vakbekwaamheid (artikel 4, §2 KB 4 mei 2007);

voor de bestuurders die het examen afleggen of die scholing volgen (artikel 4, §3 KB 4 mei 2007);

voor de bestuurders met verworven rechten (artikel 5 KB 4 mei 2007);

voor de bestuurders die de basiskwalificatie behaalden in een andere lidstaat van de EU (artikel 5 KB 4 mei 2007).

Wat zullen de chauffeurs die hun rijbewijs vóór 9 september 2009 hebben gehaald moeten doen?

De houders van een rijbewijs van de groep C dat uiterlijk op 9 september 2009 is afgegeven, zijn vrijgesteld van de verplichting tot het behalen van een getuigschrift van basiskwalificatie C. Deze bestuurders zijn tevens vrijgesteld van de verplichting

tot het beschikken van een bewijs van vakbekwaamheid tot **10 september 2016**, m.a.w. deze chauffeurs dienen uiterlijk op die datum de 35 uren nascholing gevolgd te hebben, willen zij de vakbekwaamheid verder behouden.

Hoeveel examencentra zullen er nodig zijn en hoeveel zijn reeds erkend ?

De erkenningsaanvragen kunnen worden ingediend en kunnen door de Minister worden verleend vanaf **1 januari 2008**. Zij hebben eerst uitwerking vanaf 10 september 2008 voor het gedeelte examinering van bestuurders van voertuigen van groep D en vanaf 10 september 2009 voor het gedeelte examinering van bestuurders van voertuigen van groep C. Momenteel zijn dus nog geen exameninstellingen erkend in het kader van het KB van 4 mei 2007. Het aantal exameninstellingen wordt ingeschat tussen de 24 en 75, rekening houdend met het totaal aantal examenkandidaten rijbewijs per jaar en het verwacht totaal aantal examenkandidaten vakbekwaamheid.

Nadat ze hun rijbewijs en bewijs van vakbekwaamheid hebben gehaald zullen de beroepschauffeurs een nascholing moeten volgen.

Waaruit bestaat deze nascholing?

De nascholing houdt het volgen in van lessen in een erkend opleidingscentrum. De beroepschauffeur dient om de vijf jaar een verplichte nascholing te volgen van **minstens 35 uur**. Aan de bestuurder die een nascholingsmodule van ten minste zeven uur heeft gevolgd, wordt door het opleidingscentrum een getuigschrift van nascholing afgeleverd.

Hoe zal dit puntensysteem in de praktijk werken ?

Voor elke nascholingscursus worden per gevolgde module van **ten minste zeven uur**, zeven kredietpunten toegekend. Kredietpunten die werden toegekend naar aanleiding van cursussen die meer dan vijf jaar geleden werden gevolgd, worden uit het kredietaldo verwijderd.

Elk opleidingscentrum maakt de gegevens betreffende de georganiseerde nascholing en de deelnemers

aan de cursussen op elektronische wijze over aan de FOD M&V.

Indien de bestuurder na vijf jaar minstens 35 uur nascholing heeft gevolgd (dit kan elektronisch opgevolgd worden a.h.v. de registratie van de kredietpunten), kan hij een verlenging van de vakbekwaamheid bekomen.

Wat riskeert de chauffeur die geen nascholing heeft gevolgd ?

De bestuurder die de verplichte nascholing niet heeft gevolgd binnen de vijf jaar riskeert zijn vakbekwaamheid als professionele bestuurder te verliezen. Dit betekent dat hij geen vervoer meer mag verrichten, met uitzondering van het vervoer met bepaalde voertuigen voorzien in artikel 4, §1 van het KB van 4 mei 2007.

Welke zijn de geldige opleidingen?

Het opleidingscentrum dient een modulair opgebouwd opleidingsprogramma aan te bieden waarin de onderwerpen van de bijlage van het KB van 4 mei 2007 behandeld worden. Elke module omvat minstens zeven uren nascholing. Het opleidingsprogramma moet initieel de goedkeuring ontvangen van de FOD M&V.

Hoe zal men kunnen bewijzen dat men beantwoordt aan de eisen van de nascholing ?

De vakbekwaamheid wordt gematerialiseerd door een **communautaire code "95"** op het rijbewijs (achter de rijbewijscategorie waarvoor de vakbekwaamheid geldig is) op vertoon van het getuigschrift van basiskwalificatie C of D.

Voor bestuurders die goederenvervoer verrichten en die geen houder zijn van een Belgisch of Europees rijbewijs wordt de code aangebracht op het bestuurdersattest.

Voor bestuurders die personenvervoer verrichten en die geen houder zijn van een Belgisch of Europees rijbewijs wordt de code aangebracht op een daartoe bestemd certificaat.

De vakbekwaamheid is geldig gedurende **vijf jaar**. Indien de bestuurder in orde is met de nascholing wordt het rijbewijsdocument vernieuwd en wordt de communautaire code 95 met een nieuwe vervaldatum op het (nieuwe) rijbewijsdocument aangebracht. ■